

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

12. An aliquando sine licentia Papæ, vel Sacræ Congregationis possit Superior Regularium, vel Sacerdos secularis reducere Missas ad minorem numerum? Et notatur, quod si testator reliquisset, vt suus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

legio, vt docent Syll. *verb. delegatum* q. 8. Ex quibus patet, quod Generales possunt hanc facultatem fratribus subditis committere, vt de facto committunt suis Commissariis, seu Visitoribus, quos in Prouincias mittunt cum potestate vniuersali ad omnes causas, qui ac etiam Generales hoc priuilegio, nisi raro vti debent, & cum hac conditione, vt præter prædictas commemoraciones pia opera subditorum applicent pro rata necessitatis cuiusque Missas commendantis. Hæc Bruno.

2. Sed quidquid sit de tali Priuilegio Leonis X. & Martini V. assero proferus non esse admittenda in Prouincijs vbi Decreta Sacre Congregationis vsu recepta sunt, quod necessarium erat Patrem Brunum aduertere. Dico igitur, Decreta iussu Urbani VIII. edita de celebrat. Missarum die 21. Junij 1625. §. 3. sic habere; Id verò vt deinceps obseruetur exactius, Sacra Congregatio eadem auctoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesijs, ac locis pijs, tam secularibus, quam regularibus cuiuscumque Ordinis, Congregationis, & instituti quæcumque ob causam concessa, quibus indulgetur, vt certarum Missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat. Et in fine Pontifex apponit clausulam derogatoriam amplissimam omnium Priuilegiorum, & ipsemet Pater Brunus fatetur rarè Generales his priuilegijs vti, non enim, ait audiui, quod in Religione Minorum illius vsus vsquam fuerit, & credo quod in alijs Ordinibus, illius vsus si fuit, rarissimus extitit, ipseque ex graui causa. Sed absolute nunc dicendum est talia priuilegia fuisse ab Urbano VIII. in dictis Decretis reuocata, vnde caueant Regulares doctrinam Patris Brunii ad proximum deducere.

RESOL. XII.

An aliquando sine licentia Papa, vel Sacre Congregationis possit Superior Regularium, vel Sacerdos secularis reducere Missas ad numerum minorem?

Et notatur, quod si testator reliquisset, vt suis hæres in singulos annos eroget tantam pecuniam, vt celebrare pro ipso curet tot Missas: tunc si temporis decursu ad auctum sit Missæ stipendium, teneri hæredem maiorem pecunia summam erogare, ne Missarum numerus minuatur. Ex p. 7. tr. 1. 2. & Miscell. 3. Ref. 22. alijs 20.

Sup. hoc in Ref. seq. & lege Doctrinam Ref. 1. post seq. signanter §. Deinde.

§. 1. **C**asus potest in praxi sæpius accidere, v. g. An habens onus celebrandi Missam quotidianam, vel Missas singulis annis cum assignatione certi stipendij, aut æquivalentis, vti fructuum domus, agri, &c. tunc correspondentis elemosynæ currenti tempore impositionis oneris, si augeatur stipendium aut decreuant fructus domus, agri, census, &c. possit ille Sacerdos, qui onus celebrandi suscepit, dicere tot Missas, quot sunt fructus, quos percipit singulis annis correspondentes salario statuto, vel consuetudine aucto, cum diminutione Missarum etiam ad medietatem? In tali casu Genuensis de Eccles. Tricen. 6. q. 179. docet hæredes teneri adiungere stipendium conueniens data capacitate hæreditatis. Sed Bordon. in cons. regul. 1. ref. 25. n. 37. putat Sacerdotem in tali casu tot Missas dicere posse, quot fructus colligantur habito respectu ad incrementum salarij, quando aliàs stipendium ab initio assignatum non excedebat taxam elemosynæ consuetæ. Probatur, Tum quia stipendia Missarum ab initio assignantur à testatoribus, vel de eorum commissione ab hæredibus non ad placitum proprium, sed habito respectu ad elemo-

synam, quæ statuto, vel vsu fuit introducta tunc temporis; ergo signum est voluntatem testantium in impositione huiusmodi onerum esse, vt quantitas Missarum commensuraretur quantitati stipendij currentis, ergo aucto stipendio cursu temporis, minuendus est numerus Missarum. Nec obstat dictum Genuensis facultati assentientis, nequaquam minuendum esse numerum Missarum; sed eo casu augendum esse pretium ab hæredibus, ducti ea regula, quod si testator cogitasset, aut fuisset interrogatus de hac re, ita vero similiter disposuisset, consequenter si prædidisset hoc, non diminuisset numerum Missarum, sed potius stipendium auxisset: Quia, vt ait Fraxinell. cit. potius seruatur oppositum, testatores enim intendunt minus grauare hæredes præterquam quod argumentum huiusmodi ab hæredibus exigendum est incrementum discordiarum & litium, ita quod stipendium promissis necesse esset expendere in litibus, quæ hisce temporibus inficiuntur iniquitate, & odijs, auaritia, & auaritia Notariorum, Procuratorum, & Iudicum. Deinde hac tempestate hæredes conueniunt cum Sacerdotibus de stipendio currenti tempore conuentionis, consequenter vigore huiusmodi pacti Sacerdotes nullum ius videntur habere ad augmentum salarij: alij verò assignant rationabilem proprietatem, vnde dicta regula his conditionibus destruitur.

2. Nec obstat dicere Primò, quia huiusmodi diminutio est quædam reductio, quam solus Papa facit. Secundò, quia qui tenem acceptauit Capellaniam quotidianam, singulis diebus tenetur celebrare donec à Papa fiat reductio. Tertio, quia hoc est mutare voluntatem testatoris, quod solius est Papæ. Nam respondet Bordonus ad primum, Missarum reductio nem spectari dupliciter, vno modo, quatenus numerus Missarum diminuitur auctoritate, & per dispensationem, in quo sensu loquitur obiectio, & sic solus Papa dispensat; altero quatenus numerus Missarum diminuitur ex æquitate, & iustitia, quæ non patitur, vt Sacerdos celebret gratis, quod stipendium promissum, & in hoc non est necessaria Papa facultas: Quod suadet à simili de relaxatione voti per dispensationem, quæ solius est superioris; & commutationem propria auctoritate, posita rationabili causa.

3. Ad secundum dicit esse disparem rationem de tenui stipendio; de quo in obiectione, respectu cuius cum Capellanus ab initio fuerit contentus, ratio dicitur, vt in futurum id sibi non displiceat, stando promissis, ex vulgatis enim iuribus, quod semel placuit, amplius displicere non debet. Et de stipendio congruenti, de quo in nostro casu, & non de primo; vnde promissio intuitu stipendij congrui regulanda est ex congruitate stipendij, consequenter sicut variatur mutacione temporis, ita variari debet numerus Missarum, quod accidere non potest in casu obiectionis, in quo Capellanus promissum stare tali stipendio tenui, vt sic.

4. Ad tertium asserit id non esse mutare mentem testatoris, sed secundum eius mentem facere, qui non intendit sacerdotem gratis, aut cum tenui stipendio obligare ad celebrandum, cum ab initio congruentem elemosynam designauerit, aliàs voluntas eius esset incongrua, & iniusta, quæ seruanda non est, Gloz. *ver. voluntatem, cap. tua nobis de resam.* Et ita hanc opinionem Bordonus tenet etiam nouissimè doctus, & amicissimus P. Raphaël Aversæ de sac. Euchar. q. 11. *sect. 18.* Ego verò nolo circa illam sententiam meam proferre, sed eius resolutionem S. Congregationi remitto.

5. Nota tamen, quod si testator reliquisset, vt suis hæres in singulos annos eroget tantam pecuniam,

niam, vt celebrari pro ipso curet tot Missas: tunc si temporis decursu adauctum sit Missarum stipendium, tene-ri heredem maiorem pecuniam summam erogare, ne Missarum numerus minuat, eo quod hac ipsa videtur intentio testatoris; sed Auerfa *vbi supra*, putat in tali casu ponderanda esse verba testamenti. Si enim testator dicat: iubeo, vt meus haeres curet tot Missas pro me celebrari, tenebitur haeres augere sti-pendium. Si autem dicat: iubeo vt meus haeres tan-tam pecuniam erogat in Missas pro me celebrandas, videbitur potius intentionem suam coarctare ad il-lam pecuniam summam.

R E S O L. XIII

An Sacerdos peculiaris, vel Superior Regularium, non obstantibus Decretis felic. mem. Urbani VIII. possit in aliquo casu reducere Missas ad numerum minorem, vt si v.g. deficerent notabiliter redditus reli-cti pro Missis dicendis?

Et an si totum Capitale Capellaniae perisset sine culpa Sacerdotis, vel Conuentus, cui Missarum onus in-cumbit, possit prorsus a celebratione cessare?

Et notatur, quod per hoc decretum Urbani VIII. non censetur privilegium reuocatum moderandi Missas, & Anniversaria a Testatoribus ante Tridentinum relicta, quorum maximus est numerus, sed solum earum Missarum reductionem, quae post Concilium ac-ceptata fuerunt.

Et cursum docetur, quod Episcopis licet moderare Mis-sas alicui Ecclesiae, siue ante, siue post Tridentinum relictas, nondum tamen, siue ob tenuitatem eleemo-synae, siue ob aliam causam ab eadem Ecclesia acce-patas. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 65.

argumentum, & loquuntur iura, siue decreta tam Tri-dentini, quam Urbani VIII. & sic solus Pontifex, & qui habent ab illo facultatem, reducere possunt. Se-cundò modo, quatenus numerus Missarum minuitur ex aequitate, seu iustitia, quae non patitur, vt Sacerdos faciat gratis, aut minori pretio quod faciendum sus-cepit (sub stipendio iusto; & in hoc non requiritur potestas Pontificis; aut Principis, sed quisque potest in suo contractu iustitiae medium à contrahentibus intantum seruare; nec hoc est commutare testatoris voluntatem, sed operari iuxta mentem ipsius, qui noluit, aut gratis, aut stipe minori cogere Sacerdo-tem ad celebrandum, cum ab initio congruam sti-pem designauerit, alioquin eius voluntas esset iniu-ita, quae seruari non debet, iuxta Gloss. in cap. tua no-bis verbum voluntatem de test. Hucusque P. Lugo.

3. Sed ego, vt verum fatear, habeo magnam dif-ficultatem quoad hanc opinionem post decreta Ur-bani VIII. satis clara, quae assert, & sequitur doctus, & accuratus Auctor P. Tamburinus, *Opusc. de Sacra. Missa, lib. 3. cap. 1. §. 2. n. 1.* vbi sic ait: Casus est hu-iusmodi. In Ecclesia, v.g. S. Petri adest obligatio sin-gulis diebus celebrandi vnam, vel plures Missas, sed deficientibus propter varios casus redditibus ad hunc finem assignatis, factò computo, tunc non sufficit pec-unia, nisi ad duas Missas in hebdomada. Queritur, An Episcopi, & Generales Religionum respectiue pro suis, hodie (nam olim poterant ex Tridentino) possint statuere, vt omissis ceteris, duae praedictae Missae dumtaxat celebrentur: Sacra Congregatio res-pondet, *sup. n. 7.* Non posse, sed esse ad Pontificem recurrendum. Et quia quaesitum fuit, an quando ita tenue est, vel euasit legatum, seu redditus, vt non in-tententur Sacerdos, qui velit tantum onus cum tam parua elemosyna subire: & si recurratur ad Pontifi-cem, totum, vel magna pars redditus; in necessariis expensis, consumenda sit, an, inquam, tunc possit Epi-scopus? Respondit eadem Congregatio, adhuc esse recurrendum ad Pontificem, & tunc solum posse Epi-scopum, quando in ipsa beneficii erectione fuit fortè expressè concessum, vt id Episcopus posset. Ita Tam-burinus. Vide etiam ipsum §. 3. n. 96. 91. 95. qui sem-per in casibus reducendi Missas ad minorem nume-rum exposcit auctoritatem Pontificis. Quod etiam notauit Gauantus in *mon. Episc. verb. Missa, n. 55. & 56.* Idem docet Marchinus *de Sacram. Ordinis tr. 3. part. 2. cap. 19. n. 26. iuncto m. 30. & Pellizzarius tom. 2. tract. 6. cap. 3. n. 147.*

4. Et quidem cum dicta Decreta absolute lo-quantur, absolute intelligenda veniunt, & cum non distinguant, nec nos distinguere debemus, prout faci-unt Doctores citati; Sacra enim Congregatio iu-dicium circa reductionem Missarum videtur simpli-citer priuatiue quoad alios voluisse sibi referuare; et-go, &c. Et ita nostram sententiam magis clarè, & genericè docet Pater Lezana in *Summa tom. 4. verb. Missa, n. 37.* vbi sic ait: Si verò praedicti fructus vsu temporis etiam sine culpa Conuentus valde dimi-nutus fuerit, & expensae quoad victum, & vestitum ma-iiores, non propterea licet Religiosis propria autho-ritatem numerum Missarum diminuere, sed recurren-dum est ad Sacram Congregationem, vel ad Gene-rales Religionum pro illarum reductione respectiue, & iuxta ipsarum qualitatem, & dicta supra num. 30. & 31. Tum quia propter hanc causam in impositio-ne huiusmodi perpetuarum Missarum assignatur ma-ius stipendium, quam pro Missis quotidianis. Tum quia Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 4.* pro hu-iusmodi casu concessit Episcopis, & Generalibus di-ctam facultatem reducendi Missas ad minorem nu-merum. Tum denique ex declaratione Sacrae Con-greg.

§ 1. Hinc casum pertractat nouissimè P. Lugo *de Sacram. lib. 5. cap. 12. §. 9. n. 97.* vbi pro-negatiua sententia adducit Azor. *tom. 2. l. 6. c. 24. §. 6. & tom. 3. lib. 12. cap. 6. §. 4.* quia reductio Missarum non pertinet ad auctoritatem priuatam, sed ad Pa-pam, vel principem, cuius est ex iusta causa posse commutare voluntatem testatoris, aut fundatoris; cum talis vique commutatio claudatur in reductio-ne Missarum.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenet Bordon. in *consil. Regul. tom. 1. ref. 2. §. 9. 26. & Auerfa de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 18. §. quod si.* Et hanc sententiam tanquam probabilem amplectitur P. Lugo *vbi supra.* Probatur primò, quia talis esse videtur mens funda-toris, seu testatoris, vt scilicet celebranti detur con-gruum stipendium, ne grauetur Sacerdos ad cele-brandum sine debita compensatione. Quare si totum capitale Capellaniae perisset sine culpa Sacerdotis, vel Conuentus, cui Missarum onus incumbit, posse prorsus a celebratione cessare, dicunt Auerfa *supra*, & Bordonus *q. 21.* cum aliis, quia pariter talis praesumit-ur intentio fundatoris; & cum beneficium detur propter Officium, destructo beneficio cessare debet Officium, id est onus, seu debitum eidem annexum. Probatur secundò, nam in humano contractu loca-tionis non tenetur conductor soluere pensionem in-tegram, quando propter grandinem vel alluuiouem, vel simili causa depereunt agri fructus. Ergo simili-ter Sacerdos non tenetur dicere Missas omnes impo-sitas, quando notabiliter decreuerunt redditus. Ad fun-damentum oppositum respondetur, reductione Mis-sarum considerari posse dupliciter; primò modo, quatenus numerus Missarum minuitur auctoritate, seu per dispensationem, in quo sensu procedit illud